

WITOLD LUTOSŁAWSKI

jeden z najwybitniejszych kompozytorów polskich wszech czasów, urodzony 25 stycznia 1913 w Warszawie, zmarł 7 lutego 1994 w Warszawie. Studiował w Konserwatorium Warszawskim (1932-1937) kompozycję u Witolda Maliszewskiego oraz grę na fortepianie u Jerzego Lefeldta. Pierwszym sukcesem było prawykonanie *Wariacji symfonicznych* pod dyrekcją Grzegorza Fitelberga (1939). Jego karierę zahamowały lata wojny – grał wtedy wraz z Andrzejem Panufnikiem w warszawskich kawiarniach, dokonując opracowań ok. 200 utworów na 2 fortepiany. Z tego czasu pochodzą słynne *Wariacje na temat Paganiniego*.

Twórczość Lutosławskiego przechodziła liczne przeobrażenia stylistyczne, od neoklasycyzmu i inspiracji folklorem w początkowym okresie do bardzo indywidualnego języka w dojrzałych latach. Pierwszym z długiego szeregu arcydzieł stał się *Koncert na orkiestrę* (1954) – najczęściej na świecie wykonywany utwór Lutosławskiego. Rosnącą międzynarodową sławę Lutosławskiego umocniły takie dzieła, jak *Muzyka żałobna* (1958), *Gry weneckie* (1961), wprowadzające aleatoryzm kontrolowany, *Trois poèmes d'Henri Michaux* (1963), od których rozpoczął działalność jako dyrygent własnych utworów, *Kwartet smyczkowy* (1964), *Livre pour orchestre* (1968), *Preludia i fuga* (1972). Napisał wiele dzieł z myślą o wielkich wykonawcach – m.in. *Koncert wiolonczelowy* dla Mścisława Rostropowicza, *Łańcuch II* dla Anne-Sophie Mutter, *Koncert fortepianowy* dla Krystiana Zimermana, utwory wokalne dla Petera Pearsa i Dietricha Fischera-Dieskaua. Do arcydzieł z ostatniego okresu należą *III i IV Symfonia* oraz *Chantefleurs et chantefables*.

Już od lat 50. Lutosławski cieszył się rosnącą międzynarodową sławą, był zapraszany do udziału w prestiżowych festiwalach i do jury konkursów kompozytorskich, prowadził wykłady i kompozytorskie kursy. Otrzymywał zamówienia od czołowych orkiestr i instytucji. Za swoje dokonania został uhonorowany licznymi nagrodami (m.in. im. Jurzykowskiego, Siemens, Herdera, Królowej Zofii, Polar Music Prize, Kyoto Prize), doktoratami honoris causa kilkunastu prestiżowych uczelni w Polsce, Europie i Ameryce (w tym uniwersytetów Warszawskiego, Jagiellońskiego, w Cambridge, Strasbourgu, Chicago, Montrealu, uczelni muzycznych w Cleveland i Bostonie). Był członkiem honorowym wielu akademii artystycznych i naukowych oraz stowarzyszeń muzycznych. Wyczulony na potrzeby innych, przez wiele lat prowadził dyskretną działalność charytatywną, m.in. fundując stypendia dla młodych kompozytorów i wykonawców. Czując się obywatelem, któremu bliskie są sprawy społeczeństwa, w latach 80. aktywnie angażował się w różne formy działań „Solidarności”.

Dzieła Lutosławskiego wywarły ogromny wpływ na rozwój muzyki naszych czasów. Konsekwencja w odkrywaniu nowych obszarów muzyki w połączeniu z twórczym sięganiem do tradycji, mistrzowska technika kompozytorska i oryginalność języka muzycznego zapewniły mu rangę jednego z najwybitniejszych kompozytorów XX wieku.